

Izhaja vsak ponedeljek in četrtek popoldne.
Stane za celo leto 15 L., za pol leta 8 L., za četrt leta 4 L. Za inozemstvo celo leto 35 L.
Na naročila brez dopolne naročnine se ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik: Polde Kemperle

GORIŠKA STRAŽA

Štev. 59

V Gorici, v četrtek 31. julija 1924.

Let. VII.

Nefrankirana
sma se ne sprejajo. Oglasi se računajo po dogovoru in se plačajo v naprej.
List izdaja konsorcij GORIŠKE STRAZE
Tisk. Juch v Gorici
via Morelli 16.
Uprava in uredn.:
ulica Mameli 5.
(prej Scuole).

Naše dijaštvo.

Počitnice! Včasih se je sto in sto naših dijakov vračalo iz Gorice in se razkropilo v slednji kot naše lepe Goriške, da se doma oddahnejo in obenem posvetijo svoj prosti čas izobrazbi ljudstva po izobraževalnih društvi, katerim so bili odrasli študentje pravzaprav duša in srce. Tudi letos so se vrnili: prišli so odtod in odotod in kot je nekoč v srcih njihovih prednikov gorela ljubezen do rodne grude, tako plamti tudi danes v njihovih z žarkim plamenom. Ta plamen je veselje, ta plamen je upanje!

Ce je bilo kedaj treba kulturnih delavcev, jih je treba danes. Vrste naše inteligence — izobražencev so se zredile, dela pa je veliko in kliče in kliče. Naše krščansko dijaštvo se pripravlja za svoj tečaj na katerem pregleda svoje vrste in ugotovi svoj delokrog. Lepi so dnevi zborovanj, samo seme, ki pade, mora pognati sad, katerega bo ljudstvo veselo.

Prošli teden je zborovalo katoliško slovensko dijaštvo v Ljubljani. Glavni točki sta bili versko vprašanje in socialno. Versko vprašanje: v razruvano materialistično sedanost je treba evangeljskega duha, ki naj spet dvigne posamez-

nika in celoto in jo pripelje na pot, ki je človeka vredna in je edina garancija za lepše, srečnejše in zdrave čase.

V ozki, da najtesnejši zvezi z obnovljenim pravim krščanskim življenjem je pa že tudi rešeno vsaj v bistvenih točkah socialno vprašanje, ki giba danes svet in ga razburja. Naše dijaštvo se tega zaveda in njegov program je krščanski socializem. Na svojem zborovanju se bo tudi ono poglobilo, pretehtalo in razmotrilo ti dve osnovni točki in bo šlo potem spet domov in med svojim ljudstvom širilo in obrazilovalo Resnico, ki mu more edina dati vero in upanje, da bo na svoji zemlji živel še iz roda v rod, krepko in močno kot je živel že tisočletje in stoletja. Če je bila vera, ki ga je doslej obdržala, življenjska moč je to še danes in bo vse čase. Ljudstvo, katerega najboljši sinovi hodijo pot svojih pradedov, dedov in očetov in so jim materini nauki sveti, to ljudstvo je za svojo bodočnost lahko brez skrbi: zdravje rodi zdravje in iz zdravja poganja moč, ki ne kloni nikjer in nikdar!

Dijaki, bodite klicarji našega zdravja, bodite apostoli evangeljskih nauk in naš rod vas bo ljubil in vam bo hvaležen za vaše delo vse čase!

Jovanovič nastopi.

V zadnjem času se je posrečilo opoziciji, dobiti na svojo stran odličnega prvaka radikalne stranke, predsednika skupščine Ljubo Jovanoviča.

Kralj mu je poveril nalogo, da sestavi novo vlado. Min. pred. Pašić pa ni bil zadovoljen tudi s to rešitvijo. Sklical je glavni odbor radikalne stranke in v njem vsaj za javnost dosegel sklep, ki se naravnost ne izreka proti njegovi vladi. Posledica je bila, da je Jovanovič odložil od kralja mu poverjeni mandat za sestavo vlade. Pašićevi pristaši so bili vsled tega silno veseli in so urne besno kričali o zmagi. Prišlo je pa drugače. Kralj je uvidel, da je treba napraviti konec večnim sporom med Slovenci, Hrvati in Srbi ter je poveril sestavo nove vlade voditelju demokratov Davidoviču, ki zastopa stališče, da je za procvit Jugoslavije nujno potreben sporazum vseh treh narodov. Davidoviču se je posrečilo, da je takoj sestavil novo ministristvo, v katerem so zastopane glavne opozicijske stranke, to so: demokrati, Jugoslovanski klub, muslimani in radikali, ki ne strinjajo s Pašićem. Vlada sestavljena takole:

Nova vlada.

Predsednik ministrskega sveta: Ljuba Davidovič;

Podpredsednik in minister za prosveto in vere: dr. Anton Korošec;

Minister za finance: dr. Spaho; Minister zunanjih zadev: dr. Vojta Marinković;

Minister za notranje zadeve: Nastas Petrovič;

Minister za trgovino in industrijo ter zastopnik ministrstva za šume in rude: Ilija Šumenković;

Minister justice in zastopnik ministrstva za konstituantno: dr. Hrasnica;

Minister socialne politike in zastopnik ministrstva za narodno zdravje: dr. Behmen;

Minister prometa: Anton Sušnik;

Minister za agrarno reformo: Ivan Vesenjaj;

Minister za kmetijstvo: dr. Kulovec;

Minister pošte in brzojava: Pera Marković;

Minister za javne zgradbe: Dragotin Pečič;

Minister za vojno in mornarico: osebni kraljev adjutant, general Hadžić.

Ker so zagotovili Radicevci, da bodo novo vlado podpirali in ker je z vstopom radikala Nastasa Petroviča v ministristvo očitno, da je Pašićevo samodržstvo v radikalni stranki omajano, zato smemo upati, da bo novo ministristvo prineslo Jugoslaviji oni notranji mir in red, ki sta za procvit te mlade države nujno potrebna.

VAZNO ZA UPNIKE

bivšega avstro-ogrškega erarja in upnike nasproti državljanom avstrijske republike.

Opozarjamo vse prizadete, da morajo prijaviti svoje terjatve nasproti avstro-ogrskemu erariu, nasproti avstrijskemu erarju in nasproti ogrskemu erarju, kakor tudi vse terjatve, ki jih imajo nasproti posameznim državljanom avstrijske republike.

Prijaviti se morajo vse terjatve italijanskih državljanov v novih pokrajinah v starih avstro-ogrskih kronah, ki so obstojale pred 4. novembrom 1918 oziroma če so te terjatve nastale na podlagi pogodbe, ki so bile sklenjene pred 4. nov. 1918 in če so obstojale še 10. avgusta 1921. Prijaviti smejo svoje terjatve samo italijanski državljani v novih pokrajinah, (fizične in juridične osebe), ki so imeli svoje bivališče v novih pokrajinah 10. avgusta 1921.

Razven terjatev, ki so po dogovoru med Italijo in Avstrijo izrecno izvzete, naj se prijavijo vse terjatve.

Izvzete so pa izrecno sledeče terjatve:

1.) terjatve iz alimentov;
2.) terjatve izvirajoče iz vrednostnih papirjev in sicer terjatve na obrestih in dividendah, če ni dolžnik avstrijski hipotekarni zavod.

3.) terjatve, ki izvirajo iz zavarovalnih pogodb ali pa iz socialnega zavarovanja; terjatve iz zavarovalnih pogodb na življenje pa niso izvzete, če ni njihova izpolnitev določena po posebnih dogovorih, ki se tičejo zavarovalnih družb;

4.) terjatve nasproti avstro-ogrski banki in poštni bančinici; (nasproti tem zavodom so bile urejene potom posebnih dogovorov, o katerih smo tudi že poročali v „Gor. Straži“);

5.) pogojne pogodbe, terjatve iz dobavnih pogodb, ki se niso še izpolnile in terjatve, ki izvirajo iz pogodb, katere so se glasile na tujo valuto.

Izmed terjatev nasproti avstro-ogrskemu, avstrijskemu in ogrskemu erarju omenja tozadevni meddržavni dogovor posebno sledeče:

a) terjatve, ki izvirajo iz javnega službenega razmerja in ki se nanašajo na plačo, pokojnino i. t. d.

b) terjatve, ki izvirajo iz dobavnih, transportnih, najeminskih pogodb;

c) terjatve na pram železniški upravi, poštni, telefonski in brzojavni upravi;

d) terjatve duhovnikov z ozirom na »kongruo«;

e) terjatve, ki pripadajo na podlaci avstorijskih zakonov beguncem, invalidom in družinam padlih;

f) terjatve radi izgube oblek vojakov, ki so se izgubile pred 3. nov. 1918. in druge podobne terjatve.

Prijave se morajo vložiti pri italijanskem poslanstvu na Dunaju ali pa pri prefekturi v Trstu in sicer najbolj pozno do 21. avgusta 1924. Prijavam se morajo priložiti potrdila o bivališču in dokumenti, ki dokazujejo obstoj terjatev.

Kaj se godi po svetu?

Zadnjič smo kratko javili, da nočemo pisati o razmerah v Jugoslaviji, dokler tamošnja politična kriza ne bo docela razčiščena in dokler ne moremo podati točnega poročila. Skoro v istem času ko so šle naše vrste v tisk, je bila kriza rešena. Povzročila je v celotni javnosti mnogo razburjenja in je nekateri zelo presenetila.

Odpor proti Pašiću.

Vsi oni, ki so zasledovali razvoj političnih dogodkov v Jugoslaviji, vedo, da se je v zadnjih letih bil oster boj med pripadniki centralizma in pripadniki avtonomije. Na čelu prvih je stal stari voditelj radikalne stranke Nikola Pašić, na čelu drugih pa voditelj Slovenske ljudske stranke dr. Korošec. Ze takrat, ko je bila v ustavodajni skupščini sprejeta tako imenovana »vidovdanska ustava«, je bil njen najodločnejši nasprotnik Jugoslovanski klub, ki je z vso svojo borbeno silo nastopal proti njej. Njegov odpor pa iz različnih vzrokov — v prvi vrsti radi nesodelovanja Radicevovih poslancev — ni uspel. Vidovdanska ustava je bila sprejeta. Jugoslovanski klub pa ni odložil orožja, temveč je smotno nadaljeval svojo borbo. Dr. Korošcu se je posrečilo pripraviti Hrvate-Radicevce, da njihova abstinenčna politika ne rodi pritiska v Beograd ter tam na parlamentarnih tleh biti boj za spremembo vladnega sistema.

Se ve! Vstrajnemu delu dr. Korošca in njegovih prijateljev se

je posrečilo dobiti zaveznike tudi v srbskih in drugih strankah. Tudi tam so treznejši možje pričeli uvidevati, da je nemogoče zadovoljiti v edinstveno državo združene jugoslovanske narode, če se izvaja protiljudski, nasilni centralizem. Posledica je bila, da se je osnovala močna opozicijska stranka, obstoječa iz različnih strank in struj, ki je zahtevala spremembo vlade. Kakor naši citatelji že vedo, je bil boj dolgotrajen in ljut. Pašić, kot glavni zagovornik centralizma je napel vse sile, da se obdrži na vodstvu države. Ker ima brezdvomno veliko zaslug za državo in je vodja velike, lahko bi rekli zgodovinske stranke, je bil boj proti njemu zelo težak.

Moč opozicije narašča.

Kriza vedno težja.

Opozicija je bila po dohodu Radicevcev v Beograd in razcepitvi demokratičnega kluba, zelo močna in je štela več poslancev kot Pašićeva vladna stranka. Nujna posledica je bila trajna vladna kriza, ki se je vlekla skoro skozi celo letošnje leto. Prišlo je parkrat do odstopa Pašićeve vlade, toda vedno se je znal premeteni politik obdržati na krmilu. Kralj se je trudil na vse načine, da bi dosegel sporazum med nasprotujočima si strujama ter dovedel državo do notranje konsolidacije. Z vladnimi in opozicijskimi voditelji je imel nešteto razgovorov in posvetovanj, toda kriza je trajala dalje.

DNEVNE VESTI

„GORIŠKA STRAŽA“ — ZAPLENJENA.

Zadnja številka našega lista je bila v torek zvečer na ukaz iz Vidma zaplenjena. V sporočilu, ki ga je dobilo uredništvo, se naglašja, da je bil list zaplenjen radi uvodnega članka: „Vlada je položila roko na našo zemljo“. Mi s temi besedami nismo hoteli označiti ničesar drugega kot dejstvo, da pomenja novi odlok glede izvrševanja lastniških pravic na obmejnem ozemlju pravcato razlastitev. V tem se z nami strinjajo tudi drugi, zlasti nemški listi, ki pa niso bili zaplenjeni. Javni red vsled našega odločnega nastopa nikakor ni bil v nevarnosti. To dobro vedo tukajšnja oblastva. Povdariti smo hoteli samo važnost odloka za celotno naše gospodarstvo in ugotoviti njegovo dalekosežnost. Tudi vojni minister pod vplivom dr. Besednjakove interpelacije, je zagotovil, da bo storil vse potrebne korake, da obmejno prebivalstvo z odlokom ne bo preobčutno oškodovano.

BOJ PLESOM — PROČ S PLESI.

Plesna razvada se je po naši deželi tako zelo razpasla, da postaja velika nevarnost za našo mladino. Vsako nedeljo se vrši do 10 javnih plesov. Resno izobraževalno delo se nam onemogočuje in zabronjuje, plesi se pa naravnost vsiljujejo naši mladini od vseh strani. Nujno je potrebno, da započenejo vsi naši časopisi, vsa naša mesečne glasila („Naš Čolnič“, „Novi rod“, „Mladika“ in drugi), vse naše prosvetne, politične in gospodarske organizacije, slovenska županstva, duhovščina, slov. učiteljstvo in vsi trezni Slovenci najodločnejši boj proti plesom, ki izpodkopujejo moralno moč našega naroda v Italiji. Vsi na delo za moralno zdravje našega ljudstva.

BOJ ZA ODPIS ZASTALIH DAVKOV.

Naš list posveča temu vprašanju vso svojo pozornost. Zahteva po odpisu zastalih davkov je popolnoma pravična. Če so se zastali davki odpisali Istri, se morajo odpisati tudi Goriški, ki je po vojni največ trpela. Zganili so se tudi Italijani in njihove organizacije. Danes se bori vsa Goriška dežela brez razlike narodnosti za odpis krivičnih zastalih direktnih davkov. Slovenska županstva, na noge! V boj za pravično stvar našega ljudstva. Pošljite spomenice osrednji vladi v Rimu in zahtevajte odločno odpis teh davkov, ki pomenijo naravnost neprecenljivo gospodarsko škodo za našo deželo. Širi se vest, da so davkarje glede zastalih davkov že dobile nova navodila od osrednje vlade. Če izpolnijo vsa županstva svojo dolžnost, bo vlada gotovo uvaževala enotni glas vse goriške dežele.

OSEBNA VEST.

Petdesetletnico praznuje danes vel. g. msgr. dr. Josip Ličan. Vzornemu in splošno priljubljenemu gospodu ki neumorno dela na verskem in kulturnem polju iz srca želimo božjega blagoslova in kličemo: Na mnoga leta!

KRŠČANSKO SOCIALNEMU DIJAŠTVU!

Opozarjamo vse krščansko misleče dijake, da se gotovo udeležijo tečaja na Pečinah. Tečaj je za krščansko dijaštvo velike važnosti, zato naj se vsi prijavijo do 5. avg. tov. bog. Staniču. Vstop k predavanjem imajo le oni tovariši, ki so dobili vabilo!

ZAHVALA.

Vsem številnim sobratom in dragim prijateljem izrekam najsrčnejšo zahvalo za iskrene čestitke o priliki 25 letnice posvečenja! Namesto posameznih osebnih zahval blagovolite sprejeti vsi to skupno, „Slov. sirotišče“ pa 25 L.

Jos. Abram,

župni uprav. pri Sv. Luciji.

NEMCI IN NOVI ODLOK O LASTNINSKI PRAVICI V NOVIH POKRAJINAH.

„Der Landsmann“ priobčuje v svoji številki od 29. julija 1924 celotno besedilo interpelacije, ki jo je vložil proti usodepolnemu odloku na prizadeta ministrstva naš poslanec dr. Besednjak. „Landsmann“ dostavlja, da je interpelacija sestavljena v izredno energični obliki, „in ihrer äusserst energischen Form“. Glasilo Nemcev poroča na istem mestu, da je vojni minister pripravljen sprejeti spomenico zastopnikov Slovanov in Nemcev in uvaževati po možnosti želje prizadetega prebivalstva. Mogoče se bo izdala posebna izvršilna naredba k odloku ali pa se bodo izdala točna navodila na prefekturo in vojaška oblastva, kako naj se rešujejo posamezni slučaji. Ali naj smatramo to hitro izjavo vojnega ministrstva za poizkus, da se oslabi utis, ki ga je izval ta odlok? Mussolini sam je svoječasno podal izjavo, da hoče imeti na meji zadovoljno prebivalstvo. Tako piše „Landsmann“.

ODLOK RADI LASTNINSKIH PRAVIC IN SE NE IZVRŠENE POGODBE.

Kakor smo javili bi moral odlok stopiti v veljavo dne 5. avgusta. Mnogo je slučajev, da so se sklenile kupno-prodajne pogodbe, ki pa se niso izvršile. Vknjižba še ni n. pr. izvršena. Važno je vprašanje, če je tudi izvršitev teh pogodb potrebno dovoljenje politične oblasti. Naše mnenje je, da velja novi odlok samo za pogodbe, ki se bodo sklenile po 5. avgustu.

DELO DEZELNEGA UPRAVNEGA ODBORA V VIDMU.

Občini Log je deželni upravni odbor odobril pravilnik davka na živino; istotako je potrdil Kanalu pravilnik davka na pse.

GRADNJA VODOVODNE-ELEKTRIČNE CENTRALE GORICI ZAGOTOVLJENA.

Goriški župan senator Bombig je prejel od ministrstva za javna dela brzojavko, v kateri se mu sporoča, da je višji svet za javna dela ugodil prošnji za ustanovitev električne centrale v Gorici, ki bo črpala vodo iz Soče.

ŠOLSTVO.

Imenovanje didaktičnih ravnateljev se je izvršilo kakor smo pričakovali. Imenovani so šolski vodje:

Eugenio Brumati v Gradiško ob Soči; Corrado del Fabbro v Krmini; Luigi Virgulin v Romans; Attilio Traversa v Kojsko; Giuseppe Ceschia v Miren; Augusto Faini v Rihemberg; Ocare Morgutti v Sv. Luciji; Pietro Bensa v Postojno in edini Slovenec (?) nadučitelj Zorn iz Prvačine v Šempas. Želimo vsem mnogo uspehov, a v prvi vrsti seveda gospodu Zornu, ki si je priboril to mesto z velikim samozatajevanjem, zlasti zatajevanjem svojega rodu!

SMRTNA NESREČA NA MIRENSKI CESTI.

Snoči v sredo se je vračal na kolesu iz Gorice Petrovčič Anton, kamnosek pri g. Podbersig-u, iz dela domov v Miren. Vozil je normalno po desni strani ceste. Bližal se je krčmi Nanut,

kar pridirja za njim avtomobil v katerem je sedel znani učitelj Vinko Bandelj v družbi treh gospodov.

Vsporedno s Petrovčičem je vozil neki voznik tako, da avtomobil, ki je pridiral za obema je imel prosto pot sredi ceste a šofer tega je zavozil tako na desno, da je zašel v grušč kraj ceste in nato je avto še podrl na tla Petrovčiča ter ga vlekel s seboj še kakih 15 korakov. Nato se je avto ustavil. Gospodje so vzeli ponesrečenca v avto in ga pripeljali v bolnico usmiljenih bratov kjer je v nezvesti ob 7 h zvečer umrl.

Priča strašnemu prizoru je bil ranjков sin Jožef, ki je bil od očeta takrat oddaljen kakih 20 metrov. Še druge pričujoče se je polastilo sočustvo in srd na one, ki so jim človeška življenja po ceni.

Aretiran seveda ni bil nihče in današnji „Piccolo“ prinaša vest v vsi drugi luči.

FAŠISTI NAPADLI AVTO SOVJETSKEGA POSLANIŠTVA.

V četrtek popoldne se je peljal avtomobil sovjet. poslaništva v Rimu, ki je imel na stroju rdečo zastavo kot sovjetski znak, skozi Albano. Fašisti so zasledovali voz, ga ustavili in ugrabili rdečo zastavo, ki so jo raztrgali na kose, potnikom pa grozili s palicami in celo revolverji. Med potniki sta bili dve dami. Fašiste so kasneje aretirali karabinerji. — Ruski sovjetski zastopnik Jurčev je prišel v petek k Mussoliniju in se pritožil zaradi incidenta v Albanu, posebno pa ker so fašisti raztrgali rdečo zastavo na avtomobilu, ki je ruski državni znak. Ministrski predsednik je obžaloval dogodek in izjavil, da je eden od napadcev že aretiran, da pa bo vlada postopala z vso strogostjo proti vsem onim, ki so se udeležili napada. Še tekom dneva je šel po nalogu Mussolinija legacijski svetnik Colonna k ruskemu zastopniku in se mu v imenu italijanske vlade oficijelno opravičil.

ZAKAJ JE BIL RAZPUŠČEN MESTNI SVET V IDRIJI?

Poročilo ministerskega predsednika, ki ga je predložil kralju, utemeljuje razpust idrijskega mestnega sveta med drugim tudi s tem, da se je pri zadnjih državnoborskih volitvah izvršil med strankami preobrat, ker so pri volitvah imeli večno glasov komunisti.

Idrijski podprefekt bi moral sporočiti Mussoliniju tudi to, da je bilo med komunističnimi glasovi najmanj 300 glasov rudarjev, ki niso pristali komunistične stranke. Teh 300 volilcev je glasovalo za komuniste samo iz protesta in rudarske discipline. Razume se, da ni mogel podprefekt tega poročati vladi, ker bi drugače priznal svojo krivdo. Če bi g. podprefekt izvrševal svoje uradniške dolžnosti in ščitil vsakega italijanskega državljan na pred nasilstvi, pa bi se ne spreminilo razmerje glasov med strankami v Idriji.

NOVI BANKOVCI.

Banka d'Italia je pooblaščenca izdati nove bankovce po 100 in 50 lir starega tipa, da zamore dvigniti iz prometa že obrabljene in neuporabne bankovce.

KMETIJSKA POTOVALNA ŠOLA ZA FURLANIJO

oddelek za sadjarstvo in gojitev trt nas naproša za priobčitev sledeče notice:

V ponedeljek 4. in torek 5. avgusta se bo vršil javni predavalni in praktični tečaj o cepljenju sadežev v Gorici, v prostorih šole. Predavanje prične vsak dan točno ob 9 uri. Vabljeni so vsi kmetovalci, ki se zato zanimajo.

Obvestilo, ki smo ga prejeli, je bilo pisano v italijanskem jeziku. Iz tega posnemamo, da se bodo tudi predava-

vanja vršila v italijanski. Kako naj se ga udeležijo naši kmetovalci ki ne razumejo italijanske, in kakšno korist bodo od njega imeli, res ne vemo.

VISOKOŠOLSKI ZBOR DIJASKE MATICE V TRSTU.

V smislu par. 48 društvenih pravil sklicujem vse v društvu včlanjene visokošolce na redni visokošolski zbor, ki se bo vršil v sredo 20. avgusta 1924 ob 10. uri dop. v Trstu. Udeleženci naj se glede lokala izvolijo informirati pri uradu Dijaške Matice v Trstu. Dnevni red: kakor ga predpisuje par. 50 društvenih pravil. Glasovalno pravico na zboru ima le kdor je poravnal članarino za tekoče leto. V smislu sklepa društvenega obnega zbora se voli na visokošolskim zboru 9 članov v visokošolski odbor. Vsi visokošolski člani D. M. kakor tudi posamezna akademska združenja se pozivljajo, da svoje eventualne predloge in resolucije, o katerih žele, da se na zboru razpravi in sklepa, sporočijo društvu najkasneje do 16. avgusta t. l.

Predsednik Dijaške Matice v Trstu

PROŠNJA.

Dijaška Matica prosi vse one starše, ki nameravajo s prihodnjim šolskim letom dati kakega svojega otroka v srednjo šolo (gimnazijo, liceo, realko, obrtno šolo, trgovsko šolo, učiteljsko itd.), da ji to čim prej javijo v svrhu statistike in evidence. Naslov: Dijaška Matica, Trst (2) Via Fabio Filzi 10. Dijaška Matica v Trstu.

ZAHVALA.

Izobraževalno društvo v Batujah se prav iskreno zahvaljuje vsem bratским telovadnim odsekom, ki so se udeležili nedeljske prireditve; tel. odsekom iz Črniča, Mirna, Dornberga, Idrije, Rihemberga, Sv. Križa in Gorice. Istotako se zahvaljujemo tudi Godbenemu krožku Prosvetne zveze v Gorici in njegovemu učitelju tov. Petroviču. Naša zahvala gre tudi Prosvetni zvezi v Gorici. Srčna hvala tudi vsemu cenjenemu občinstvu, ki je s svojo veliko udeležbo pozdravilo zdravo in žilovo gibanje Prosvetne Zveze.

Odbor.

ČUDNE ZGODBE.

Iz Knežkih Grap pišejo:

Grahovski gospod orožniški maršalo je napravil na Grahovem več hišnih preiskav. Pri „Francu“ v Knežkih Ravneh pa so napravili hišno preiskavo štirje v kr. orožnike preoblečeni ptički. G. grahovskemu maršalu so Grahovci pokorno odpirali svoje shrambe, ker se ni smelo vprašati, čemu in po čigavem naročilu. Štirim ptičkom je „Franc“ v Knežkih Ravneh pravtako vdano odprl hišna vrata. Grahovski gospod maršalo je odnesel le Ciril-Metodovo sliko; tudi operno kukalo se po preiskavi pogreša. Štirje ptički so odnesli „Francu“ v Knežkih Ravneh večjo svoto denarja.

DAROVI.

Za „Slovensko sirotišče“: P. n. gospa Gabrijela vd. Dr. Franko 100 L. ob priliki promocije sina g. Igorja doktorjem vsega zdravilstva. N. N. 10 L. Bog stotero poplačaj!

LISTNICA UREDISTVA.

Dole pri Tolminu: Vaše pismo smo oddali poslancu dr. Besednjaku, da ukrene potrebne korake. Pozdrave!

~~~~~

Dražba ribolova

se bo vršila v nedeljo 3. avgusta v gostilni Colja - Steska (Dornberg)

Uprava posestva

baronov Levetzow-Lantieri.

~~~~~

Solunsko pristanišče in Jugoslavija.

Jugoslavija in Grčija.

Kdor čita v časopisju o zunanji politiki Jugoslavije, dobi vtis, da je razmerje do Italije prvi in skoro edini problem mlade jugoslovanske države. Saj so v zadnjih letih pisali in govorili neprestano le o Reki in jugoslovansko ter italijansko ljudstvo je mislilo, da je od tega vprašanja odvisna bodočnost obeh držav. Ko je bilo reško vprašanje rešeno, se je pečala javnost z italijansko-jugoslovanskim zavezništvom, danes govore vsi o trgovski pogodbi med Italijo in Jugoslavijo. Jugoslovansko prebivalstvo je prišlo do prepričanja, da se vrti vsa politika države okoli Italije in da so vsa druga vprašanja postranskega pomena.

To je napačno in krivo naziranje. Za bodoči razvoj jugoslovanske države so poleg Reke tudi druga vprašanja življenjske važnosti. Jugoslaviji ne zadostuje Jadransko morje za njen gospodarski in politični razmah. Na Jadransko obalo stremi samo trgovina Slovenije, Dalmacije, Bosne, Hercegovine in Hrvatske. Samo zapadni in severozapadni del države je navezan na Jadransko morje in njegovo trgovino. Vsa Južna Srbija in tudi Vojvodina stremita na Egejsko morje. To so vrata, skozi kateri se ima zlit blagostanje na južne pokrajine države. Kar je Reka za zapadne in severozapadne dežele Jugoslavije, to je Solun za južne pokrajine. Kakor je Reka v rokah tuje države, to se pravi Italije, tako je Solun v rokah Grčije.

Iz tega vidimo, da je politika z Grčijo skoro istega pomena kakor politika z Italijo.

Solunsko pristanišče.

Da se je javnost pečala doslej skoro izključno z Italijo in pozabljala Solun, ima svoje tehtne vzroke. Jugoslavija je bila z Italijo v sovraštvu, razmere so bile stalno napete, poleg tega je Italija velebila, torej najbolj mogočen sosed države in zato je naravno, da je bila vsa pozornost obrnjena na jadranski spor.

Sedaj je prepir z Italijo za dolgo dobo končan, razmere so se spremenile, Jugoslovani gledajo bolj prosto na ostale meje države. Naravno je, da obračajo sedaj svojo pozornost Solunu. Da bodo čitatelji »Goriške Straže« natančno poučeni o položaju Jugoslavije in njeni gospodarski in politični bodočnosti, bomo spregovorili danes par besed o njenem boju za solunsko pristanišče.

Brez izhoda na morje.

Že pred vojno je Srbija trpela veliko škodo, ker ni imela nobenega izhoda na morje. Vsa pristanišča, skozi katera je izvažala in uvažala svoje blago, so bila v rokah tujih držav. Solun, kamor se stekajo vse trgovske ceste Srbije je bil turški. V balkanski vojni leta 1912. je bila Turčija pregnana iz Soluna, a mesto ni pripadlo Srbiji, temveč Grkom. Za Grke nima Solun gospodarskega pomena, ker leži na skrajni meji države, a mirovna pogodba je prisodila Solun Grkom, češ da je prebivalstvo po večini grško. Torej tudi balkanska vojna ni dala Srbiji prostega izhoda na morje in solunsko pristanišče je ostalo v rokah tuje države. Prva skrb srbskih politikov je bila leta 1912. vsaj prosta luka v Solunu. Začeli so se pogajati z grškim zaveznikom in zahtevali, naj jim odstopi v Solunu kos luke, da zgradijo tam svoje zaloge, kjer bodo prosto nalagali in izlagali svoje blago.

Prosta jugoslovanska luka.

Ker je skoro vsa trgovina v Solunu srbska in ker živi mesto po ogromni večini od srbskega zaledja, se Grki niso mogli upirati srbski zahtevi. Venizelos, takratni gospodar Grčije, je priznal, da so srbske želje pravične in začela se je pogajanja med Srbijo in Grčijo, ki so se pa vlekle zelo na dolgo. Prišla je svetovna vojna in prevojska potolčena vračala domov in za obstanek ni nihče mislil na Solun. Še le po ustanovitvi Jugoslavije so se obnovila med Belgradom in Atenami pogajanja. Dokler so bili Grki zmagoviti, so bili precej sitni in zahtevni, delo je bilo z njimi zelo težko. Šele po turški zmagi v Mali Aziji, ko se je grška vojska potolčena vračala domov in je izbruhnila v Grčiji revolucija, so Grki postali popustljivi in razsodni. Grška republika je sklenila brez vsake težave z Jugoslavijo sporazum in ji odstopila kos luke v Solunu. Ministrski predsednik Papanastaziu boče živeti z Jugoslavijo v prijaznosti, kajti nova republika potrebuje proti svojim mnogostevilnim sovražnikom jugoslovansko pomoč.

Tako je prišla Jugoslavija do svoje proste luke, ki pa ni več srbska, ampak jugoslovanska, to se pravi srbska, hrvatska in slovenska.

Doba proevita.

Sporazum z Grčijo je ravnotako važen kakor oni z Italijo, zakaj

ko časa! Mogoče bi v Ročini prišel kdo drugi rad, ti bi pa lahko se tu ostal, saj si mlad, trden in posebnih potreb in želja nimaš. Koliko dobrega bi se lahko tu napravil!

Pa je bilo prepozno. Ko je imel 14. februarja 1809. zbrane otroke Valentine v farovžu in jih gostil, učil in bil z njimi vesel, je potrkal na vrata kanalski mežnar in oddal gospodu zapečaten pismo:

»Gospod dekan pošiljajo! Jaz pa vam voščim tudi za god. Bog vam daj zdravja in sveti Valentin in pa kmalu lepšo faro!«, je pomembno povdaril, kakor bi hotel reči: Saj vem, dolgo ne boste več tukaj!

»Sedite, sedite, mežnar, pot vas je izdelala!« je rekel gospod, natlačil otrokom v žepe raznih dobrot in jih odpravil:

»Pridni bodite, radi se učite in ubogajte! Bog ve, če bomo drugič

Jugoslavija ima sedaj odprta vrata na Egejsko morje in njeni trgovini je dana prosta pot v Egipt, v Turčijo in Malo Azijo. Za Solun je začela doba gospodarskega proevita, čaka ga sijajna bodočnost, kajti postal je veliko izvozno pristanišče južnega dela jugoslovanske države.

Pleši, pleši, črni kos!

Po naši deželi je začelo veliko gibanje. Gibanje rok in nog. Hopsasa, hopsasa, vse se vrti, dim nas omamlja, vse se pot! In godba svira, harmonika hrešči poskočne viže. Godba svira, naš dom se podira, — kaj za to! Še eno prav poskočno udarite, — pogrebnično za stotine mladih duš.

Kaj je novega na deželi?

SOLKAN.

Kakor je videti bomo imeli v kratkem dograjen nov vodovod in sicer po celi občini. Žal pa opazamo, da bo precej pomankljiv. Res se sedaj nekaj prihrani, a že po par letih se bo poznalo in občutilo njegove napake. Zakaj se ne postavijo potrebni hidranti v primernih presledkih? Pomislimo samo na slučaj ognja. Koliko nesreč bi lahko preprečili, ker bi imeli v bližini uporabljen vodovod; to je pa le v slučaju, če so hidranti. Nadalje! Naša cesta je radi škropljenja precej zanemarjena; saj ni čuda, ker to stane veliko. Ko bi pa imeli hidrante bi lahko dnevno redno škropili in tudi z veliko manjšimi stroški ter se tako ubranili neznosnega cestnega prahu, s kojim ravno Solkan prednači v celem Goriški.

Stariši šoloobveznih otrok.

IZ GABERJI PRI SOVODNJAH.

Preteklo nedeljo se je vršila tu krasno uspela veselica, ki je bila jako dobro obiskana. Domači igralci so se precej potrudili v svojih vlogah; naj le ostanejo stalni brez vednega menjavanja. Lep potek veselice je motil seveda netakten in neuljuden nastop nekega kr. karabinerja, ki je hotel vstaviti srečolov. Tudi črnosrajcniki so precej »kontrolirali« veselico. Najbolje da ostanejo prihodnjič doma.

Izletnik.

VIPAVA.

Za preteklo nedeljo napovedani sestanek za občni zbor nameravane »Goveje zavarovalnice« je bil jako slabo obiskan. Pozna se, da ljudje niso vajeni zavarovati svojo žival. Kmetijsko društvo v Vipavi, ki je prevzelo vse agende bivše »Živinorejske zadruge«, se je potrudilo, da bi oživel staro predvojno zavarovalnico ter se

Pleši, pleši, črni kos! Kako bom plesal, ko sem bos? Vse eno pleši, četudi doma ni več moke! Če zrastejo darčki, zapleši, če nimaš dela in kruha, poskoči! Če si bogat, ne podpiraj revežev, ampak zabij raje stotak na plesu!

Ce očka ne pleše, naj pošlje hčer v vrtinec, pa židane nogavičke naj ji kupi in rinko v nos, da jo bo lažje vleči. Zakaj bi ne posnemali opic, ki se vrtijo po afrikanskih gozdovih? Tudi vi, študirani brodarji v bodočnost, skrbite, da se čimprej izvede v naši deželi moderni klic: Nazaj h šimpanzu!

Pleši, pleši, slovenski kos! Zasviraj še eno polko, preljuba harmonika, zakaj bliža se zadnji veliki mrtvaški ples enega celega slovenskega rodu.

osnovala zavarovalnice tudi v vseh občinah bivšega sodnega okraja, da bi ne bilo treba ljudem, ko jih zadene nesreča pri živini ponižajoče prositi podpore v obliki miloščine kot prosjak od hiše do hiše. Ob takem času šele človek spozna kaj je vredna zavarovalnica. Seveda, če ni umevanja, je pač težko kaj započeti. Ljudje vidijo samo dajatve, a korist bo pozneje ob nesreči. Na ta sestanek je bil povabljen tudi gosp. agr. ing. Veljeonja, vodja kmetijskega odelka v Ajdovščini. Vsi smo mislili, da bo govoril slovensko, pa je govoril nevem iz kakšnega vzroka, laško. To je napravilo na vse nekam mučen utis. To preziranje jezika ljudstva, med katerim hoče delovati, pač ne pomenja, da hoče za to ljudstvo z verno in ljubeznivo delovati.

SV. KRIŽ NA VIPAVSKEM.

Ze par dni droži novica, da je naš komisar podal ostavo in že dobil od kr. prefektore naročilo, da naj predlaga drugega. Zakaj je podal demisijo, nam je uganka? Mogoče se je že začel kesati, da se je pustil imenovati za komisarja. Poslušati je pač moral svoje poveljnice Pisentija, Peternela, Bandelja in dr. Kot zaprisežen fašist se je moral žrtovati za njihovo politiko. Radovedni smo, če mu bo sledil bojeviti fašist Jerkič, ki je začasni tajnik v občinskem uradu.

Mislimo, da tudi med njima dvema ni pravega sporazumljenja, ker je Jerkič preveč bojevit. Mi želimo obema mnogo sreče.

DOLENJE PRI AJDOVŠČINI.

Dopisniku iz Dolenj v tržaških »Novicah« štev. 29, (ki pa ni iz Dolenj doma, ampak iz zgornjega dela občine), odgovarjamo me dolenska dekleta, da je resnica, da so se na naš cerkve-

izpolnilo. Z voščilom ste prinesli izpolnitev!«

»Živjo gospod!« je trčil mežnar z gospodom in izpil do dna, računajoč, da steklenica še ni prazna in še važno poprašal: »V Ročinj, kaj ne?«

»V Ročinj!« je pritrdil gospod in še gostil veselega mežnarja in sam je bil vesel in ko sta se pod noč ločila, sta bila oba gostobesedna.

spod z izrazom izpod triglavske kospod z izrazom izpodtriglavske koe, zroč izpred farovža za odhajajočim mežnarjem, ki je po grohatni poti glasno zatrjeval govoreč sam sebi: »To je gospod! Ročinjci mi bodo morali biti tudi hvaležni in se izkazati, ko jim povem, da je vse v redu. O, takega gospoda pa res ni! In tako vino ima, do Kanala mi vzdrži gorkoto!«

»Le hitro stopite mežnar, da

Cerovškov gospod.

Življenje Valentina Staniča.
(Spisal Joža Lovrenčič)

Prinesli so masla, prinesli gnjat, prinesli kokoš, prinesli jagnje: »Tako dobri so, gospod, tako prijazni in domači, tako lepo so nam otroke učili, saj ni res, kar pravijo, da nas mislite zapustiti!«

Radi bi jasnega odgovora, ki bi jih potolažil, a gospod jim je nedoločeno odgovorjal:

»No, no, nič gotovega ni, bomo videli!«

Samemu je bilo težko, ker videl in spoznal je tekom šestih let, da ga imajo ljudje res radi in ga ljubijo. Žal mu je bilo zanje, ko je pomislil:

»Glej, pojdeš in spet bodo zapušeni in brez pastirja Kdo ve, koli-

ni shod dne 13. julija t. l. nekatere osebe v cerkvi Sv. Marjete nespodobno vodile, kar ni bilo prav, in te so: Prvič dopisnik sam, in drugič one osebe, ki so z njim v tesni zvezi. Priče na razpolago!

SV. LUCIJA.

V sredo je bil na Mostu res praznik, slovesna srebrna maša našega g. župnika. Vse je bilo praznično razpoloženo, vse v mlajih in evetju in pisanih nošah. Prednjačila je cerkev.

Voščila faranov.

Na predvečer so priredili vaščani podoknico, koje iskrenost je zmožna izraziti le naša narodna pesem. Kdor je mogel je bil zraven, kot dobri otroci za očetov praznik. — Kot pred 25 leti se bliža drugo jutro naš gospod med pritrkavanjem zvonov, spremljan od vseh sobratov dekanije in drugih cerkvi. Solški otroci ga ustavijo. Tudi oni hočejo danes voščiti. Govori otroška ljubezen iz srea v sree nje-mu, ki mladino tako ljubi, in drugim. Možakarjem so rosile oči, ko je deklica povdarjala, da hočejo otroci pred oltar pokloniti in moliti, da bi ga Bog ohranil, ohranil nam na Mostu ob Soči, dokler ga on ne odpokliče! Srečnemu voščilu je sledil srčkan šopek sveže nabranih planinskih rož. Toda glej še drugi šopek, poklonjen od starešinstva. Kot pravi zastopnik ljudstva in tolmač njegovih čustev izraža starešinstvo svoje veliko veselje nad današnjim slavjem, izjavlja svojo udanost, ljubezen in hvaležnost do jubilarja in mu želi v imenu vseh občinarjev, da bi praznoval na Mostu tudi zlato mašo!

V cerkvi

Je g. dekan povdarjal v svojem govoru veliko važnost duhovnika kot vzgojitelja v primeri z drugimi stanovi. Pri slovesni sv. maši sta asistirala našemu gospodu prisotna gg. jubilarja. Petje je vzorno in ljudstva polno, domačega in tujega. Starešinstvo je zastopano polnoštevilno, nadalje učiteljstvo, zadruga in društva, zraven prijatelji iz visokih služb itd.

Kdor ni mogel osebno je bil pričujoč v duhu, potom par vrstic — kot so kazala številna pisma in brzojavke. Saj naš ljubljenski gospod ima polno prijateljev in je znan kot duhovnik, pisatelj, ljudski delavec, turist itd. ne samo v naših krajih ampak širom slovenske zemlje.

G. župnik, naj Vam bo ta domač, ljudski praznik v zadoščenje za vse Vaše skrbi! Vedite, da ljudstvo Vas razume, ceni in ljubi!

Opozarjam vse one, ki imajo v skladišču na postaji Sv. Lucija-Tolmin pri blagajni kaj opravka, a se ne poslužujejo laškega jezika, da naj bodo pripravljeni na zasmehovanje našega slovenskega jezika od strani nekega

vas ne bo prehuda tema lovila! je gospod še zaklical za njim.

»Bom, bom, gospod, brez skrbi!« je navdušeno odgovoril mežnar in izginil za ovinkom, gospod pa se je vrnil v farovž.

Ključarju Kafolu je prvemu potem razodel gospod skrivnost zapечатene pisma. Mož je bil žalosten in je rekel:

»Težko nam bo vsem za vami. Pa Bog že ve, kaj dela. Udati se moramo!«

»Tako je prav, Kafol!« je pohvalil gospod modrega ključarja. »Ta mesec bom še pri vas«, je pristavil, »začetku marca se pa poslovim!«

In je potekal februar in gospod je imel dan za dnevom obiske: spet so prihajali iz vseh vasi in od vsake hiše farani, zahvaljevali se

mladega uradnika, menda Tržačana. Mene je zadela ta usoda dne 16. julija predpoldne, za kar se dotičnemu gospodiču najtopleje zahvaljujem, in mu priporočam malo več olike, čeprav mu je slovenski jezik neprijeten!

F. S.

Posesniku Ivanu Kovačiču pri postaji Sv. Lucija je strela udarila v kozolec naložen s pšenico, ki mu je zgorela. Ravno ta dan se je tudi njegova sestra ponesrečila s kolesom, da je vsled težke poškodbe morala v bolnišnico.

25. julija je umrla pri svoji sorodnici, mlinarici Kos, v Grapi pri Bači 33 letna Marija Manfreda s Huma pri Podmelen. Pokojnica je bila vzgledna in obče spoštovana gospodinja, ljubezniva družica svojemu možu Antonu in skrbna mati več v strahu božjem vzgojevanih otrok. Pogreb je bil v nedeljo pri Sv. Luciji ob veliki vdeleži sorodnikov in drugega ljudstva. Srčno sožalje ubogemu, tako hudo prizadetemu možu, osirotelim otrokom in vsem sorodnikom, nji pa, preblagi pokojnici, naj sveti večna luč in v miru naj počiva!

AJSEVICA.

Naznanjamo, da se bo v nedeljo dne 3. avgusta vršila pri nas veselica na vrtu gostilne gosp. Komela s sledečim vsporedom: 1. »Vin 'ne sole primevere«, Tite Collorig, - deklam. 2. »Lovečeva nevesta«, V. Vodopivec, moš. zb., Ajševica. 3. »Pogled v ned. oko«, V. Vodopivec, žen. zb., Ajševica. 4. »Babilon« - Kotzbue - igra v 5 dejanjih, igra »Dramatični krožek« iz Dornberga. Začetek točno ob 15.30. Prepričani smo, da nas sosedje kakor tudi Goričani obiščejo v obilnem številu in ne opustijo lepe zabave.

GRAHOVO OB BAČI.

G. občinski tajnik grahovski je dvakrat izjavil, da se vrše na Grahovem hišne preiskave, da bodo vedeli dopisniki »Goriške Straže« grahovskega orožniškega maršala, oziroma njega pustiti pri miru.

V soboto smo imeli cerkveni shod v proslavo naše cerkvene patrone, sv. Ane. V zapuščenem grahovskem farovžu se je zbralo precej mladih duhovnih gospodov. Mi bi bili najrajši, da bi bil kateri izmed teh gospodov ker pri nas ostal.

(Ostali dopisi na peti strani.)

Anton Poberaj, mlinar in mizarjski mojster v Solkanu, priporoča svoj elektrostrojni mlin, ki se nahaja v ulici S. Gregorčiča v bližini občinske hiše. Melje hitro in po ceni.

Kamijon-Graef-Stift za težo 50 q. je na prodaj. Pred nakupom je na razpolago za poskušnjo vožnjo.

gospodu za vse dobrote in ginjeni in s solzami v očeh so mu poljubljali roko, ko so odhajali.

»Dobro ljudstvo, zlata vredno!« je menil gospod v mislih in bil sam ginjen, vsakemu posebej dajajoč se nauke in nasvete.

Proti koncu meseca je imel gospod že vse pripravljeno in prišli so Ročinci in še Baniškarji so jim pomagali spraviti gospodovo opravo mimo Kanalskega vrha do Kanala. Težko jim je bilo pri sreč in zavrniskali bi, če bi jim kdo ukazal: »Nesite nazaj, gospod se je premislil in ostane!« Pa ni nihče rekel in iz Kanala so se vračali samo s spominom, kako so pred šestimi leti z veseljem težko obloženi stopali v hrib, in kako zadovoljni so bili, ko so odložili na Trušnjem v farovžu gospodovo blago.

(Dalje).

NAZNANILO.

Kmetje iz Medane iščejo gospodarja Oskarja Klančiča, ki služi pri 9. alpinskem regimentu, 76 komp. v Čedadu. Kot vojak je šel na delo v Zatoľmin. Dne 6. julija je prišel v Medano na triurni dopust. Točno ob uri je šel v Plave na postajo in se je peljal do Sv. Lucije, kjer je izstopil in se ustavil. Od takrat ga ni nikjer. Kdor bi kaj vedel o njem, je naprošen, da to javi njegovim kmetom v Medani na naslov: Simčič Andrej, Medana št. 37.

FOTOGRAF ANTON JERKIČ posluje na Corsu Verdi 36 (prej Via Giardino).

Izletniki! Obiščite restavrant „Vittoria“ - Grado na Portu! Priporoča pristna vipavška in briska vina ter domačo kuhinjo Anton Poberaj restavrater in znani gostilničar v Kronbergu na Lesinali.

Kar ne veš vprašaj

univerzalni informacijski biro

„ARGUS“

Knez Mihaljeva ulica 35. Telef. 6-25

BEOGRAD

Pasaža Naučne akademije.

Prva slovenska tvrdka

JOSIP KERŠEVANI

Gorica, Piazza Duomo št. 9 (desno) - Gorica

priporoča svojo trgovino najizvrstnejših šivalnih strojev iz svetovno znane nemške tovarne „Mundlos“, dvokoles znamke orig. „Kolumbia“, belgijskih pušk ter vse k temu spada joče predmete.

Brezplačen poduk v umetnem vezenju, šivanju in krpanju. — Lastna mehanična delavnica in popravilavnica Piazza Duomo 5 (vogal ul. Rabatta).

OBIŠČITE

domačo trgovino z veliko zalogo manufakturnega blaga

ANDREJ MAVRIČ

Via Carducci 8 — GORICA — Via Carducci 8

Tam dobite mnogovrstno izbero blaga za moške in ženske obleke, zefirja, perkala, perila, odej, zaves, posteljnih pregrinjal itd.

Lastna krojačnica sprejme vsako naročilo, katero izvršuje točno in po zmernih cenah.

! Tovarniške cene !

! Tovarniške cene !

ozdravljena

z najnovejšim pasom BROOCK.

Mirodilnica in dišavnica

E. Grapulin-Gorica

naspr. ljudskemu vrtu, Corso Verdi 27.

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi »Trgovski Dom«

Telefon št. 50 — Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.

Delniška glavnica
in rezerve:
Din. 50.000.000

CENTRALA:
LJUBLJANA

Reserva S H S
Din.
10.000.000

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obreštuje vloge na knjižice po 4½%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstna tujega denarja.

Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje.

GOSPODARSTVO.

NOVA UREDITEV SLUŽBENE RAZMERJE MED PODJETJI IN ZASEBNIMI USLUŽBENCI.

V zadnji »Gor. Straži« smo poročali, da je stopil v veljavo italijanski zakon od 9. februarja 1919 št. 112, ki urejuje pravne odnose med podjetjem in uslužbenci.

Glavne določbe tega zakona.

Navedeni italijanski službovni zakon urejuje zasebnopravno službovne pogodbe glasom katerih odstopi nekdo družabnemu oziroma zasebnemu podjetju svoje poklicno delovanje in sicer normalno za nedoločen čas. Služba mora imeti značaj soupravljanja podjetja. Ta zakon ne urejuje torej navadnih ročnih del.

Kdaj se lahko odpove zasebno-pravna službovna pogodba?

Predvsem razlikuje italijanski službovni zakon tri skupine uslužbencev in odpovedni rok je tudi odvisen od dobe službovnega razmerja.

Delodajalec lahko odpove pogodbo:

A.) Uslužbencem ki niso še odslužili dveh let po prestani preizkušnji v roku:

1.) 4 mesecev: prokuristom, zastopnikom s stalno plačo, tehničnim in upravnim ravnateljem.

2.) 45. dni: trgovskim potnikom, ravnateljem, oziroma upraviteljem posameznih oddelkov;

3.) 30. dni: pisarniškim nameščencem, uslužbencem v trgovini in navadnim uradnikom.

B.) Delodajalec lahko odpove uslužbencem, ki so že odslužili dve do pet let, pogodbo v sledečih rokih:

1.) uslužbencem zgorajšnje prve skupine v roku 5. mesecev;

2.) uslužbencem II. skupine v roku 3 mesecev;

3.) uslužbencem III. skupine v roku 45 dni.

C.) Uslužbencem, ki so odslužili več kot pet let, lahko odpove podjetje pogodbo:

1.) prvi skupini uslužbencev v roku 6. mesecev;

2.) drugi skupini v roku 4 mesecev;

3.) tretji skupini v roku 3 mesecev.

Za vsake dve leti, ki jih odsluži uslužbenec čez 10 službenih let, se podaljšajo zgorajšnji odpovedni roki za en mesec. Najdaljši odpovedni rok pa je eno leto. Odpovedni rok začne s sredino ali pa s koncem vsakega meseca.

Če bi hotelo podjetje uslužbenca odsluviti, ne da bi uvaževalo odpovednega roka, mora uslužbencu plačati odškodnino v višini plače za celotni odpovedni rok.

Če prevzame podjetje drugi lastnik oziroma pri vsaki lastninski spremembi tvrdke, jamči nov lastnik za vse terjatve uslužbencev, ki jim pritičejo zaradi odpovednega roka. Če pa pride tvrdka v konkurz, pa ima uslužbenec pravico do polovice zgorajšnje odškodnine in do plače v tekočem mesecu.

Uslužbenci, ki so služili pri enem in istem podjetju več kot 22 let imajo pravico do še posebne odškodnine poleg navadne odškodnine v višini plače in pripadajočih provizij, oziroma drugih pogodbenih koristi za čas odpovednega roka. Ti uslužbenci imajo pravico do toliko polmesečnih plač, kolikor službenih let imajo. N. pr. Ravnatelj je služil pri isti tvrdki 30 let

in ta tvrdka ga odslovi: on ima pravico do enoletnega odpovednega roka oziroma pravico do odškodnine v višini celotne plače, če ga tvrdka takoj odslovi in do še posebne odškodnine v višini 30 pol mesečnih plač.

Do te posebne odškodnine nima pravice uslužbenec tvrdke, pri kateri sta zaposlena normalno samo dva uradnika oziroma uslužbenec tvrdke, ki zmanjša število uradnikov in pri kateri so bili zaposleni samo trije ali pa štirje uradniki, če pogodba sama ne daje uradnikom večjih ugodnosti.

Pripomniti moramo, da so pravnoveljavne vse določbe zasebno-pravne pogodbe med delodajalci in uslužbenci, če nudijo uslužbencem več pravic kot zakonite določbe.

Vodskodnino se morajo všteti poleg plače tudi provizije in deleži na dobičku, kakor tudi vse druge po pogodbi določene koristi, za slučaj, da se podjetnik ne drži odpovednega roka. Če nima uslužbenec plače, temveč samo provizije, pravico do odstotkov, deleža na dobičku i. t. d. se njegov zaslužek obračuna na temelju srednjega za-

sluška zadnjih 5 let. Če pa uslužbenec ni služil še pet let, se zaslužek določi po srednjem zaslužku službenih let, ki jih je odslužil. Ako dobiva uslužbenec tudi plačo, potem se provizije, odstotki, deleži na dobičku in druge vrste zaslužka, zaračunajo na polovico.

Doba poizkušnje uslužbenca ne sme z ozirom na odpovedni rok trajati več ko 6 mesecev.

KDAJ SME USLUŽBENEC ODPOVEDATI SLUŽBENO POGODBO?

Za uslužbenca se zmanjšajo vsi zgoraj navedeni roki na polovico.

ALI MORAJO OBE POGODBENI STRANKI VEDNO UVAŽEVATI ODPOVEDNI ROK?

Ne. Uslužbenec in podjetje lahko takoj razdereta službeno razmerje, brez vsake odpovedi, če obstoji „pravični vzrok“ (giusta causa). Pravični vzrok obstoji v smislu zakona v vsakem slučaju, „ko se je dogodil tak prestop, ki ne dovoljuje, da bi službeno razmerje tudi začasno še nadalje trajalo“.

(Dalje).

Tajništvo Kmetško-delavske zveze v Gorici.

Kaj je novega na deželi?

(Nadaljevanje iz četrte strani).

BUDANJE.

Budanjci se vedno ne hvalimo, temveč tiho in vstrajno delamo; a kar smo obhajali preteklo nedeljo 27. t. m. je vredno, da izvedo povsod, kjer bero „Stražo“. Naš gosp. župnik Ivan Debevec je obhajal ta dan 25 letnico mašništva. Cela župnija je tekmovala kako bi dostojneje proslavila ta dan, srebrni jubilej moža, ki ni samo mož molitve, ampak tudi delavec za preprosto ljudstvo. Marsikdo bi zamogel povedati, koliko je storil za posameznika, ko je delal najrazličnejše prošnje in pritožbe na vsemogoče strani popolnoma zastoj. Ko je prevzel pred 18 leti župnijo je bilo treba še marsikaj napraviti v novi cerkvi. Oltar, prižnica, spovednice in kipa sre J. in M. pričajo, kako vnet je za lepoto hiše božje. Zato pa so fantje in dekleta ves teden krasili cerkev in napravili dva velika slavaloka s primernimi napisi, enega pred župniščem, drugega pred cerkvijo. Na predvečer so zapeli cerkveni pevci nekaj primernih pesmi. Marijina družba je izročila jubilanu zlat križec. Večina župljanov je pristopila drugi dan k obhajilni mizi ter obhajila zanj darovala. Župan je v spremstvu mož poklonil v spomin zlatu uro z monogramom jubilarovim ter napisom: „Srebrno — mašniku 1899—1924 v znak hvaležnosti poklanjajo župljani budanjski“. Našemu jubilanu pa želimo, da bi praznoval med nami tudi drugi jubilej — petdesetletnico.

ŠEMPETER.

Vitez ne govori resnice; raznim osebnostim je ponovno izjavil, da je proti priklopitvi; da je podal pri gor. občini izjavo proti priklopitvi; a v resnici se je izjavil za brezpogojno priključitev gor. mestu. Ali bi bilo možno, da bi v navadnih razmerah človek, ki tako grdo vara ljudstvo, za katerega koristi bi moral skrbeti — stal na čelu občine? Ali mogoče g. vitez pozna tistega človeka, ki se baha s svojo čisto vestjo, in je l. 1919 dal sekati drva iz občinske mandrije za svojo uporabo, na veliko škodo občine? Ali more dati g. vitez odgovor na vprašanje kam so izginili mnogi spomeniki iz šempeterskega pokopališča; kdo jih je dal odstraniti, na čegavo pooblastilo; koliko „dobička“ je imela

občina od te samovoljne prodaje; koliko pa tisti človek čiste vesti? Kako je z vojno odškodnino tiste hiše, vam dobro znane in s tistim ponarejenim računom; radi bi tudi videli izkaz o navadnih podporah, podeljenih od bivšega komisarijata. Pa o priliki bomo osvežili spomin g. viteza še z drugimi zanimivostmi, o katerih upravičeno upamo, da bodo pristojne oblasti zahtevale stvarnih pojasnil in jim bo g. vitez tudi dal odgovor kakor obljubuje v okrožnici. Prepričani smo, da bi mu g. podprefekt, ki drži mnogo na pravičnost in poštenje ne poslal konfetov za poroko, pa še uradnim potom, pa tudi ne na vprašanja stavljena na g. viteza v „Goriški Straži“ pohvalnega pisma. Kakor se baha dopisnik v „Piccolu“, mu tudi mi z dvema rokama pritrdimo, da v takih zadevah in še drugih, tako sposobnega komisarija, odnosno župana kakor je g. vitez bi v Šempeter res ne mogli dobiti. Zakaj pa g. vitez, ki pravi, da s snoparsko vero in z velikimi žrtvami upravlja našo občino, ne odloži strašnega komisarskega bremena, od katerega ima samo škodo, ga stane veliko žrtev in bi ga že kdaj rad odložil, kakor se sam izraža. Občinarji bi mu zelo radi, saj je tujec med nami — prihranili žrtve škode. Da bomo dobili tudi sposobne osebnosti, naj si g. vitez nikar ne beli glave, saj Mussolini sam piše in z dejanji tudi dokazuje, da nobeden ni nenadomestljiv; tedaj tudi šempeterski komisar in vitez ne!

KOJSKO.

Dne 20. t. m. okoli 11 ure zvečer se je vračal Franc Krašček iz Števerjana proti Kojskemu na Njivec domov. Na meji kojsčanske in števerjanske občine zagleda v nekem obcestnem grmovju luč. Ker je mislil, da je kak znanec iz njegove družbe, ki je bila malo sprej, postane in vpraša: „Kdo je?“ V odgovor pa dobi iz grma v italijanskem jeziku: „Kaj te briga! Zgini naprej, če ne streljam!“ Krašček je res šel nekoliko naprej, a se je kmalu vrnil v družbi nekega prijatelja pogledat, kdo je skrivnostni tujec v obcestnem grmovju. Našla sta tam nekega sedemnajstletnega fanta-domačina, ki pripada k narodni miliciji. Ko ju je milit zagledal, jo je odkuril proti Števerjanu. V isti noči okrog 2 ure po-

polnoči so pa prišli orožniki na Kraščekov dom ter so fanta, ki ni ničesar zagrešil, dvignili iz postelje, in vkle-njenega odpeljali na orožniško postajo v Kojsko. Ko so ga drugi dan v ponedeljek okrog 10 ure predpoldne izpustili, je šel mimo gostilne Benedikta Mariniča domov.

Tam so bili tako imenovani inženirji tehničnega urada. Ko so čuli, kdo gre mimo, so planili ven in hiteli za njim. Prvi ga je dohitel inž. Casalegna. Prijateljsko ga je objel okrog pasu, a koj na to ga je začel neusmiljeno pretepati. Ostali so iz bližine gledali in se smejali. Vsi skupaj so na javni cesti brez sramu pokazali, koliko je vredna visoka italijanska kultura zastopana na nasilnih ljudeh poslanih v naše kraje. Največ zaslug za žalostni dogodek ima znani fašist Hilarij Četrlič iz Njivic, ki ima že marsikaj na vesti in mu tudi zapori niso neznani. Ovadil je Kraščka orožnikom da so onega milita pretepli, kar pa ne odgovarja resnici. Napravil je to svojo ovadbo samo iz grdega političnega sovraštva.

G. Franc Obljubek nam je poslal sledeči dopis:

„Z ozirom na notico priobčeno v „Gor. Straži“ z dne 24. t. m. št. 7, pod naslovom „Vse pride na dan“ prosim da priobčite v prvi prihodnji številki, sledeči popravek: Ni res, da sem narodni odpadnik, kakor se me imenuje in ni res, da sem na sestanku v Krmini dne 13. t. m. čital kake dozdevne-protidržavne članke „Gor. Straže“, niti se kaj bavil s pisanjem „G. Straže“.

Op. ur.: Priobčujemo zgorajšnji popravek, ki sedanjim tiskovnim predpisom sicer ne odgovarja. Pripominjamo samo, da bi bilo veliko umestnejše, če bi g. Obljubek mesto s popravki z dejanji dokazal svojo narodno zavest.

BILJANA-DOBROVO.

(Nekdaj in sedaj.) Ko sem obiskoval ljudsko šolo, se mi šolski otroci nismo smeli prikazati blizu, kjer so fantje priredili kakšen ples. Če je pa kateri iz radovednosti ubežal od starišev in šel gledat godce: gorje njemu! Drugi dan, ko smo prišli v šolo, je najprvo g. učitelj vprašal: Kdo je večeraj gledal godce? Mi kakor otroci smo odgovorili: jaz ne, drugi: jaz tudi ne. Ali g. učitelj je vseeno poizvedel, kdo je bil. Poklical je po imenu dotičnega in ga je za kazen fino namazal z leskovo šibo, po končani šoli pa še eno uro zaprl. Kaj pa sedaj?

Zadnja dva fašistovska plesa na Dobrovem sta pokazala kakšne šolske voditelje ima naša šolska mladina!

Pisec tega članka je opazoval oba plesa. Kar težko mu je bilo pri sreč, ko je videl mlade šolske otroke kako so se vrteli po berjarjih v fašistovski uniformi. Nekateri celo pijani in v poznih polnočnih urah. Večina ljudstva se je zgrazala nad tem prizorom. Stariši! vprašam vas? Ali niste vi prvi vzgojitelji vaših otrok? Ali ne vidite vaših otrok, kaj delajo? Morda se bojite pritji v zameri pri g. šolskem voditelju. Nič se ni treba bati zato. Kar odločno povejte v obraz g. učitelju Šfiligoju: G. učitelj! otroci, katere pošiljamo v šolo so naši, mi smo jih vzredili. In mi hočemo otroke pošiljati v šolo. Terjamo pa od vas, da nam vzgojite otroke v krščanskem duhu, da bomo mi stariši lahko ponosni nanje, ko dokončajo šolo. Vzgojite naše otroke v narodnem duhu, kakor so nas naši predniki. G. Šfiligoj, dobro si zapomnite da je tudi vas rodila slovenska mati. Zaveden mladenič.

VRTOJBA.

Umrla je v Gorenji Vrtojbi posestnica Ana Gorkič, stara 63 let, mati g. Franceta Gorkiča. Danes zjutraj se je vršil pogreb. Pokojnici večni mir, preostalim naše sožalje!

Onim, ki se nameravajo izseliti v Francijo.

V zadnjem času so se začeli naši ljudje, ki doma ne najdejo več zaslужka in kruha, v zelo velikem številu izseljevati v Francijo. Razni agenti so živahno na delu, da bi spravili naše najboljše delovne moči v francoske rudnike. Obljubljajo jim visoke dne, stalno delo in vse mogoče druge dobrote. Čuli smo pa že od raznih stran, da se obljube teh agentov, ki ne delajo iz ljubezni do našega človeka, temveč očitno v lastno korist, ne izpolnijo. Večina izseljencev doživi v Franciji bridko razočaranje. V opozorilo vsem onim, ki nameravajo iti v Francijo iskati dela in jela, priobčujemo dve pismi, ki smo ju prejeli od Goricanov, kateri so šli na Francosko.

Prvo iz Hettange Grande v Loreni se glasi:

Hettange Grande 28-7.

Prosimo priobčite sledeče vrstice v pouk in opomin primorskim izseljencem, ki se nameravajo izseliti v Francijo na delo v rudnike. Ne mine teden, da ne pride v Loreni večja skupina Slovencev, ki so namenjeni večinoma v rudnike, a dožive bridko razočaranje, ko dospejo na lice mesta. Na uradu za izseljence v Gorici jim obljubljajo lepe plače ter jim kažejo pogodbe od delodajalcev. Resnici na ljubo bodi povedano, da je to vse skupaj le pesek v oči. Vse pogodbe skupaj nič ne veljajo naj bodo dopisane od kogar koli. Tukaj ne pomaga nič sklicevati se na pogodbo. V rudnikih nima nihče stalne dnevne plače, ampak od teže kolikor nakopa in naloži rude na vagon. Le v resnici izvežbani rudarji zaslužijo komaj od 20-25 frankov. Izseljenci, ki prihajajo iz Primorskega, so vsi nevedni dela v rudnikih, kjer so zaposleni le kot nakladači. Morajo trdo delati, a nekateri zaslužijo komaj za prehrano. Vsak izseljenec dobi šele po trimesečnem bivanju v Franciji, francoski potni list. Tako je skoraj vsak prisiljen ostati tam, kamor ga pošljejo, dokler ne dobi francoskega potnega lista. Le kdor ima denar in zna francoski ali nemški jezik, si more kaj pomagati.

Se na nekaj opozarjamo izseljence, ki odpotujejo pod vodstvom g. Bandeljna in njegovih agentov. Od Gorice do Modane plačajo izseljenci, ki potujejo v skupinah 41 L in nekaj stotink za vožnjo na železnici. Skupina 83 moških, kateri so odpotovali iz Gorice dne 27. junija pod vodstvom g. Bensa so plačali vsak po 60 L. Drugi zopet so plačali pa po 55 L, tako da vsak plača več kot je tarifa. Izseljenci nikar ne plačajte vašemu spremljevalcu, kar bo zahteval od vas, ampak informirajte se sami, koliko stane vožnja.

Čemu to izkoriščanje ubogih izseljencev? Ali gospodom ne zadostuje plača, katero prejemaajo od države. Zahtevamo pojasnila od g. Bandeljna kot načelnika urada za izseljence! Naj se le pripravijo gospodje, da prejmejo zaslužno lekcijo od naš izseljencev, kadar se povrnemo domov.

Drugo pismo pravi:

Creutzvald, 28-VII.

Kakor čujem iz poročil iz domačega kraja, se namerava zelo veliko ljudi izseliti v Francijo. Potrebno se mi zdi, da povem nekoliko o načinu izseljevanja. Kakor slišim delajo različni agenti ljudem velike obljube in zapeljive ponudbe: prosta vožnja, zagotovljeno delo i. t. d.

Res je, da je prosta vožnja in delo zagotovljeno. Ko pa pride delavec na svojo mesto, doživi težko razočaranje. Delo dobi v železo-rudokopih, kjer kopljejo železno kamenje. Delo je zelo težko. Zaslupek je pa: čimbolj garaš, temveč zaslužiš. Zelo dobro se mora delati, da zaslužiš do 20 fr. na dan. Ako imaš pogodbo narejeno za 3 ali 6

mesecev moraš dotični čas odslužiti, drugače ne dobiš papirjev. Brez papirjev se pa navadno pri nobenem rudokopu ne dobi dela.

Zato opozarjam vse rojake, kateri se mislijo izseliti, da naj bodo zelo oprezní in previdni pri sklepanju pogodb. Nikar ne verjeti različnim ljudem, kateri tvežijo in obljubljajo razne medice in dobrote.

Ako imaš vožnjo prosto, jo že potem drago zaračunajo, ko si na delu. Tudi priporočam izseljencem, da naj si vožnjo sami plačajo, ker potem niso odvisni od nikogar. Toliko za danes, drugič se spet kaj oglašim.

Pozdrav vsem Slovincem in Slovenkam ter čitateljem „Gor. Straže“.

Prosvetna zveza.

Fantom in dekletom, ki so težko pričakovali „Naš Čolnič“ sporočamo, da je ravno izšla julijska številka. Kot so letošnje številke vse privlačne, tako je tudi ta številka vsebinsko in oblikovno zelo lepa. Prinaša v uvodniku poziv za zgradnjo „Našega doma“, katerega naj natančno prečitajo vsi naročniki.

Pomenki nadaljujejo vzgojna načela v domači obliki. Jako aktualni so članki: Društvene bolezni, Pokret italij. kršćanske mladine, Stoletja pričajo, Društvena soba, Dijak na poštnicah i. t. d. Tudi udeležence gospodinjstva tečaja so se oglašile v „Čolnič“. Društva bo jako zanimali članek o sedanjem društvenem stanju, ki zasluži največjo pozornost. Lep je opis batujške javne telovadbe in tekem. List se sam najbolje priporoča z lepo vsebino in ljubkimi slikami. Naročite ga številno in čitajte pridno!

Prošnja. Vse, ki imate odveč knjig, bodisi leposlovne ali znanstvene vsebine naprošamo, da jih darujete Prosvetni Zvezi. Pošljite jih na naslov: Lojze Sarđoč, Prosvetna Zveza, Corso Verdi 37, Gorica.

Dramatični odsek „Mladike“.

Sestanek vseh članov in članic dramatičnega odseka je v soboto dne 2. avgusta ob 20 h.

Bratruž Marijo.

SLOVESNI DAN V BATUJAH.

Nedelja 27ega julija, v neizbrisnem spominu ostaneš vsem, ki so te preživeli v Batujah! Ta dan ni bil le farni praznik batujski, temveč slovesni praznik naše mladine sploh.

Na stotine mladih oči je zrlo proti oblacenemu nebu, kot bi hotelo z bistrim pogledom prebosti goste oblake in pripraviti pot jutranjemu solncu. Prošnja mladostnih sre je bila uslišana. Še predpoldne so se predrlí oblaki, iznad Kucelja je zapihala nagajivka burja in — jasno nebo je sijalo nad veselimi obrazi. Vzdržalo je celi dan. Ob 6h zjutraj se je začela tekma.

Pet sodnikov je bilo točno na mestu. K tekmi so poslali posamezni odseki po več članov. Miren je imel 6 tekmovalcev, Batuje 9, Črniče 5, in Dornberg 15, ki so pa vsled zakasnitve tekmovali le v prostih vajah. Sodišče je bilo strogo in objektivno. Dosegljivih točk je bilo 75. Tekmovati je moral vsak telovadec v lahki atletiki, t. j. skok, tek, metanje kroglice in dvig, ter v prostih vajah. Poleg tekmovalcev so se kosali tudi odseki. Uspeh tekme je bil naslednji: Diplom prvega zmagovalca je prejel brat Klančič Franc, član mirenskega odseka. Dosegljiv je od 75 dosegljivih točk 66. Članske priznane diplome so dobili bratje: Budin Anton iz Mirna (55 točk), Leopold Klančič iz Mirna (54,5 točk), Koron Anton iz Batuj (47,5 točk) in Lojke

Leopold iz Črnič (40 točk). Zvezno zmagovalno diplomu si je priboril telovadni odsek iz Mirna (60,5%), priznane diplome so pa prejeli: odsek iz Batuj (40,2%), iz Črnič (38,8%) in iz Dornberga (26%). Pohvalno pismo je bilo izročeno bratoma Bavdažu Ivanu iz Dornberga in Lojku Leopoldu iz Črnič. — Splošen uspeh tekem je bil razveseljav, dasi je bila ta tekma prva telovadna tekma v naši Krajini.

Ko je zazvonilo poldne so začeli prihajati gostje in telovadci od vse strani. Vrli godbeni krožek iz Gorice je spravil celo vas v slovesno razpoloženje. V Batujah si srečeval korijere, vozove, kolesa itd. Pripeljali so gostje celo iz Idrije, velika je bila udeležba iz Gorice, Dornberga in okolice. Prišli so vrli Šturei z vozom in celo št. Vid in Vrhpolje sta se odzvala vabilu. Točno ob 4h se je začela javna telovadba.

Ob zvokih polnoštevilenega godbenega krožka so nastopili telovadci s prostimi vajami. Bilo jih je nad 50. Poveljeval je brat M. Mermolja, načeljeval brat Fr. Kolavčič. Vaje so telovadci izvajali s par malenkostnimi izjemami dobro. Za telovadce je nastopilo 48 telovadkinj. Poveljevala je sestra Milka Gregoričeva, načeljevala sestra Zalka Vukova. Ko bi telovadkinj; pazile na kritje, bi bila njihova telovadba ena najlepših. Burno pozdravljeni je prikorakal batujski naraščaj, ki ga vodi brat M. Mermolja. Bilo je 16 fantičev beloblečenih, čvrstih in neverjetno izurjenih. Ta četica malčkov je pustila pri vseh najboljši vtis. Skupinske vaje batujskih članov in naraščajnikov so bile dobre, simbolična vaja pa ni prišla do izraza vsled pomanjkanja dosledne enotnosti. Vse je zadovoljila orodna telovadba, pri kateri so sestavili Mirenci krasno skupino. Telovadbi, kateri je prisostvovalo nad tisoč ljudi, je sledila razdelitev diplom. Sodni zbor se je zbral na tribuni. Vpričo občinstva je prejel vsak zmagovalci viharo pozdravljen diplom. — Z nočjo so se gostje in telovadci mirno razšli, z zavestjo, da je Prosvetna zveza napravila velik korak in dosegla lep uspeh.

Po „Našem čolnič“.

Dijaška matica

PODPORE DIJASKE MATICE ZA SOLSKO LETO 1924-25.

Dijaška Matica je ustanovljena za dijake iz Julijske Krajine ter ima namen podpirati v prvi vrsti one dijake, kateri bodo po dovršenih nankih ostali na tem ozemlju in tukaj izvrševali svojo prakso. To društvo ima torej nalogo, skrbeti za to, da ne ostane naš narod na tem ozemlju brez inteligenčnega naraščaja.

Iz te svrhe oziroma naloge, ki jo ima Dijaška Matica, proizhaja logično, da se mora ona ozirati pri podeljevanju podpor in posojil v principu na prošnje takih dijakov, ki imajo namen in dajejo po možnosti tudi jamstvo zato, da bodo po končanih študijah ostali na tem ozemlju in tukaj delovali. Podpiranje izven tega okvirja bo Dijaška Matica izvrševala nasproti dijakom iz Julijske Krajine le izjemoma in od slučaja do slučaja, ter le v kolikor bi sredstva to dovoljevala.

Sedanja uprava Dijaške Matice stoji zato na stališču, da z ozirom na to, kar je zgoraj rečeno, najbolj mirnim srcem more podpirati take dijake, kateri študirajo znotraj državnih mej Italije ker glede teh dijakov znamo, da ostanejo v stalnem stiku s tukajšnjim narodom, da zrastejo s temi razmerami, katerim se potemtakem popolnoma prilagodijo, da bodo obvladali italijanski jezik, kar je v teh razmerah neobhodno potrebno, in končno, da bodo njihova šolska spričevala od vseh tukajšnjih oblasti brez drugega prizna-

na. Pri podporah pridejo v poštev tudi dijaki iz Julijske Krajine, ki študirajo v inozemstvu, a vkljub temu nameravajo po dokončanih šolah delovati v Julijski Krajini.

Sistem podpiranja je bil v preteklem šolskem letu pa, da so se prošnje kakor so bile vložene, od slučaja do slučaja reševale. Od prihodnjega šolskega leta dalje bo način podpiranja drugačen. Dijaška Matica bo pred začetkom ali najkasneje ob začetku prihodnjega šolskega leta določila podpore, ki se bodo potem izplačevale v stalnih mesečnih (ali izjemoma tudi semetralnih) obrokih. Ta oblika podpore bo brez dvoma bolj odgovarjala interesom dijaštva, ker mu bo zagotavljala stalen in reden dohodek za celo šolsko leto. Jasno je, da morejo na te podpore reflektirati le oni, ki bodo pravočasno vložili svoje prošnje in jih opremili s potrebnimi dokumenti. **Zakasnele prošnje se torej nikakor več ne bodo mogle upoštevati. Rok za vložitev prošnje pri Dijaški Matici teče do 31. avgusta 1924.** Prošnje, ki ne bodo dovoljno opremljene s potrebnimi dokumenti, se ne bodo upoštevale. Na prošnje, ki bi bile vložene po 31. avgustu t. l., — v teku šolskega leta — se bo društvo oziralo le v izvanrednih in zares upravičenih vrednih slučajih ter seveda le v okviru razpoložljivih sredstev.

Vsaki prošnji, v kateri morajo biti navedeni razlogi, iz katerih se prošnja podpora, morajo biti priloženi sledeči dokumenti: 1) ubožni list, 2) dokaz, da prosilec obiskuje šolo, 3) ako ni začetnih, dokaz, da je prejšnji letnik z dobrim uspehom dovršil; pri visokošolcih, da je položil predpisane izpite oziroma kolokvije. Po možnosti naj se priložijo sledeči dokumenti, če ne naj se vsaj navedejo podatki: glede državljanstva, rojstva, očetovstva, pristojnosti, bivališča. Po možnosti naj prosilec tudi omeni, če in kako jamstvo lahko poda, da bo po dovršenih nankah ostal in deloval v Julijski Krajini. V prošnji mora biti navedeno vse, kar naj tvori podlago za njeno pravilno rešitev, vendar zato ne sme biti dolgovozna. Kratko, precizno in izčrpno!

Dijaška Matica v Trstu (2)
Via Fabio Filzi 10-1.

POSLANO *)

Zahvala

gospodu Avgustu Ravniku, generalnemu zastopniku zavarovalnice L'Union v Gorici, Corso V. E. 28, za takojšnjo izplačilo odškodnine za moje pogorelo poslopje. Radi tega priporočam vsakemu, da se zavaruje edino le pri L'Union-u.

Hruševica pri Stanjelu 25, 7, 1924.

Vincenc Furlan.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko kolikor mu zakon velevala.

PRILOŽNOST TRGOVCEM ZA PRESELITEV V JUGOSLAVIJO. V Banjaluki (Bosna) je na prodaj vsled smrti lastnika - Slovenca hiša s 4 sobami i. t. d., z velikimi skladišči, hlevi, dvoriščem na dve cesti in velikim vrtom. Vse zraven kolodvora in pošte. Pravno za veletrgovino. Stanovanje takoj na razpolago. Cena 600.000 Dinarjev. Informacije: Oblak, nadsvetnik, Banjaluka, Martičeva ul. št. 28.

Vrnil se je iz dunajske klinike

Dott. D' OSVALDO

špecialist za očesne bolezni.

Gorica — Corso Verdi št. 24

(Trgovski dom)

Sprejema od: 10-12 ure dop. in od 3-4 uri pop.